

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

موضوع اقدام پژوهی

چگونه می توانم با استفاده از مواد زاید و بدون استفاده در ساعت هنر خلاقیت را در

دانش آموزان پایه چهارم افزایش داد ؟

www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

۳.....	چکیده
۴.....	مقدمه
۵.....	توصیف مسئله
۶.....	تعریف واژگان و مفاهیم
۸.....	گردآوری شواهد ۱
۸.....	جمع آوری اطلاعات
۸.....	پیشینه تحقیق
۹.....	یافته های علمی
۹.....	تعریف خلاقیت :
۹.....	ویژگیهای شخصیتی افراد خلاق:
۱۰.....	نقش معلم در پرورش خلاقیت:
۱۱.....	تکنیک خلاقیت
۱۲.....	تجزیه و تحلیل
۱۲.....	ارائه راه حل موقت
۱۳.....	اجرای طرح جدید ونظارت بر آن
۱۶.....	اعتبار سنجی (گردآوری شواهد ۲)
۱۷.....	پیشنهادات

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه

کنید www.asebankafinet.ir

منابع و ماخذ ۱۸

چکیده

در جوامع پیشرفته امروزی پرورش خلاقیت از مهمترین اصول است با بررسی کشورهای که از نظر صنعتی فرهنگی و اجتماعی رشد چشمگیری داشته اند متوجه می شویم که این کشورها در زمینه ی پرورش خلاقیت رشد و تلاش بیشتری داشته اند در حال حاضر در کشورهای توسعه یافته شکوفایی خلاقیت یکی از عالی ترین و محکم ترین اهداف آموزش و پرورش است . در شرط حساس کنونی و با توجه به تحولات بسیار سریع و اجتناب ناپذیر دنیا ، اگر خواهان پرورش استعدادها و شکوفایی خلاقیت و نوآوری در افراد هستیم باید نظام آموزش و پرورش را متحول کرد . برای این منظور لازم است هماهنگی و برنامه ریزی دقیق و کاملی در عرصه ی آموزش و پرورش داشته باشیم . در این فرایند معلم نقش اصلی را ایفا می کند . تنها معلم خلاق است که می تواند دانش آموزان خلاق و نوآور پرورش دهد . اما نکته ی قابل تامل آن است که هر آموزش و پرورش و هر معلمی نمی تواند این بار سنگین رابه مقصد برساند . تنها آموزش و پرورش پویا ، خلاق ، متحول می تواند در تحقق این رسالت تاریخی خویش موفق باشد . هسته اصلی تحول در نظام آموزشی « خلاقیت است » بنابراین داشتن افرادی که توانایی پرورش پویایی و خلاقیت را دارند از اهمیت خاصی برخوردار است . با توجه به این که سرنوشت جامعه به دست افراد خلاق رقم می خورد با خود تصمیم گرفتیم در سال تحصیلی حاضر اقداماتی را در جهت پرورش خلاقیت دانش آموزان انجام دهیم و مساله را برای خود این طور عنوان نمودم که : چه اقداماتی انجام دهیم تا خلاقیت دانش آموزانم را افزایش دهیم . اطلاع رسانی خانواده ها از طریق کلاس های آموزش

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

خانواده ، استفاده از روش های تشویق و اجرای طرح های جدید برای رشد و پرورش خلاقیت دانش آموزان و همچنین تمرینات ویژه دانش آموزان و به کارگیری روش تدریس فعال و پویا ... از جمله کارهایی بود که با همکاری مدیر مدرسه و سایر همکاران انجام دادم و در آن توفیق پیدا کردم و امید است این اثر بتواند سهمی در شکوفایی و باروری تفکر خلاق همه ی دانش آموزان این سرزمین داشته باشد و معلمان در هر دوره تحصیلی بتوانند به تقویت تفکر خلاق بپردازند و بدین سان بتوانند پرهای بسته دانش آموزان را بگشایند و آنها را همچون همای سعادت بر بلندای جامعه به پرواز در آورند .

مقدمه

چه زیباست در صدف هستی مروارید خلاقیت را یافتن و به زیور وجود خود آراستن . مگر می شود که انسان به زیور هستی آراسته و روح خدا در او دمیده شده و در روی زمین جانشین خدا و خداوند به او کرامت و بزرگی بخشیده و شنوا و بینا و دانا و قدرت بیان و نوشتن داشته باشد ولی خلاق نباشد . امروزه همه جوامع بشری به خلاقیت نیاز مبرم دارند خلاقیت رمز اصلی و اساسی پیشرفت و مانع وابستگی یک جامعه پویا است . « تورین بی » عقیده دارد اگر جامعه نتواند از موهبت خلاقیت استفاده کند انسان دیگر اشرف مخلوقات نیست ، بلکه کم اثرترین مخلوقات خواهد بود (حسینی ۱۳۶۷)

هنر به عنوان یک درس می تواند کمک زیادی،هم به معلم و هم به دانش آموز بکند.برای مثال به معلم کمک می کند تا از طریق نقاشی به خصوصیات روحی و روانی و میزان هوش دانش آموز خود پی ببرد و با شناخت مشکلات جسمی و روحی او،با کمک خانواده راهی برای درمان آن پیدا کند.به علاوه می تواند،میزان توقع خود و توانایی دانش آموز را معین و براساس آن با فراگیر رفتار کند(بهرامی،۱۳۸۵) از سوی دیگر،هنر به عنوان یک درس به دانش آموز کمک می کند،با فعالیت هنری و انتقال تخیلات و مشکلات روحی و روانی خود،به تخلیه ی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

درونی دست بزند و از میزان فشار درونی اش بکاهد تا بهتر بتواند با دنیای اطراف ارتباط برقرار کند. (بهرامی، ۱۳۸۵) پس معلمین گرامی با آگاهی از خصوصیات درس هنر و ارتباط آن با روح و روان کودک، باید به درس هنر و زنگ هنر اهمیت دهند و برای تقویت درس های دیگر، زنگ هنر را اشغال نکنند. بلکه با اهمیت دادن به درس هنر، باعث تقویت و پرورش روح خلاق در دانش آموزان خود شوند. (بهرامی، ۱۳۸۵)

توصیف مسئله

در یکی از روز هایی که درس هنر داشتیم، از دانش آموزان خواستم دفاتر نقاشی خود را باز کنند و نقاشی با موضوع آزاد رسم کنند. دانش آموزان نقاشی هایی با موضوعات کلیشه ای شامل خانه ، درخت و ... رسم کردند که البته نقاشی های رسم شده مشابه نقاشی هایی بود که قبلا رسم کرده بودند. آن چه من در زنگ هنر دیده بودم برایم مسئله ای به وجود آورده بود :چطور می شود افکار بچه ها درباره موضوع نقاشی که آزاد است همان باشد که قبلا مشابه اش را فکر کرده و ترسیم کرده اند. لذا در پی حل این مشکل آمدم و مسئله با این شکل برای خودم در نظر گرفتم: چگونه می توانم با استفاده از مواد دور ریختنی در زنگ هنر خلاقیت را در دانش آموزان پایه چهارم افزایش دهم؟

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

تعریف واژگان و مفاهیم

چگونه .: بطور استفهام استعمال میشود به معنای "چه حالت" و "چه طور". (دهخدا۱۳۷۷)

استفاده :سود بردن ، فایده خواستن .(معین ۱۳۸۲)

مواد: به معنی اصل هر چیز است . (دهخدا۱۳۷۷)

در این پژوهش منظور از مواد درور ریختنی موادی است که به شکل و حالت اولیه شان قابل استفاده نیستند .

هنر ۱- فضل ، کار برجسته و نمایان . ۲- زیرکی . ۳- پیشه و صنعت . ۴- تقوی ، پرهیزگاری . ۵- هر یک از هنرهای زیبا.(معین ۱۳۸۲-)

در این پژوهش منظور از زنگ هنر بازه زمانی حدودی ۴۵ تا ۵۰ دقیقه ای است که دانش آموزان در کلاس با راهنمایی معلم فعالیت های هنر نظیر نقاشی، طراحی، ساخت کاردستی و ... انجام می دهند .

کلاس :هر یک از شعبه های مدرسه که شاگردان آن هم قوه و همدرس در یک اطاق درس می خوانند .(دهخدا۱۳۷۷)

خلاقیت . "خلق کردن . آفریدن . بوجود آوردن (دهخدا۱۳۷۷)

دانش آموز ۱. آن که علم آموزد. ۲- شاگرد مدرسه (معین ۱۳۸۲)

در اینجا منظور از دانش آموزان به معنای شاگردان پایه چهارم ابتدایی هستند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

بهبود بخشیدن : ۱. خوب شدن ، نیکو شدن .. (معین ۱۳۸۲)

در این پژوهش بهبود بخشیدن عبارتست از کمک به پیشرفت و بهتر شدن وضع موجود .

www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه

کنید www.asebankafinet.ir

گردآوری شواهد ۱

جمع آوری اطلاعات

همزمان با این فکر، که چگونه می توان روحیه خلاقیت و نوآوری را در بین دانش آموزان پرورش داد تصمیم گرفتم ابتدا موضوع را با مدیر مدرسه در میان بگذارم . مدیر مدرسه ضمن استقبال از این ایده قول داد که در اولین فرصت موضوع را در شورای آموزگاران مطرح کند ، تا در سایه همفکری با یکدیگر بتوانیم راه حل مناسبی برای این موضوع ارائه دهیم . از این بابت خوشحال شدم زیرا بارها دیده ام که خلاق ترین کارها در مدرسی بر خواسته است که نه تنها مدیران آنها فعالیت های خلاقیتی را تشویق نموده بلکه از معلمین آنها نیز انتظار فعالیت جدید داشتند و آماده شنیدن و دریافت اندیشه ها جدید و بدیع می باشند . تصاویری طی مدت ۳ ماه از نقاشی های دانش آموزان جمع آوری شد . این تصاویر نشان می دهند که دانش آموزان در کشیدن نقاشی از یک تلقی فکری استفاده می کنند. به عنوان مثال دانش آموزان در مدت این سه ماه نقاشی هایی کاملا مشابه و کلیشه ای مانند خانه، رود، جنگل و ... رسم کرده اند .

پیشینه تحقیق

در پژوهشی که آقایان اصغر شریفی ، عبدالرحیم نوه ابراهیم و آقا فاطمه اسلامی در سال ۸۸ باهدف بررسی "تاثیر اجرای برنامه های درسی با استفاده از هنر(کاردستی) بر خلاقیت دانش آموزان پسر پایه پنجم مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران" بر روی نمونه ۶۹ نفری ، انجام دادند نتیجه این شد که فعالیت های هنری باعث تغییر مثبت در سه اصلی خلاقیت (سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری) می شود .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

یافته های علمی

تعریف خلاقیت :

خلاقیت توانایی فرد برای تولید ایده ها، نظریه ها، بینش ها یا اشیاء جدید و بدیع و بازسازی مجدد در علوم و سایر زمینه ها است که توسط متخصصان، اصیل واز نظر علمی، زیبا شناسی، تکنولوژی، اجتماعی با ارزش تلقی گردد.» (ورنون ۱۹۸۹، ص ۹۴)

ویژگیهای شخصیتی افراد خلاق :

پال تورنس (۱۹۹۸) در پاسخ به این پرسش که ویژگیهای شخصیتی چه نقشی در خلاقیت ایفا می کند، گفته است شخصیت هم می تواند خلاقیت را آسان سازد و هم مانع آن شود . ویژگیهایی از قبیل آمادگی برای خطر کردن، کنجکاوی و جستجوگری، استقلال اندیشه، پشتکار و پایداری، شهامت، استقلال رای، خودآغازگری، ابتکار، پرسشگری درباره موقعیتهای معماگونه، و در گیر شدن با امور دشوار از جمله ویژگیهای آسان ساز خلاقیت محسوب می شوند. او می گوید، هر عملی که ما برای تشویق این گونه رفتارها انجام می دهیم شخص را در جهت خلاقیت بیشتر سوق می دهد. (سیف، ۱۳۷۹) . از نظر گیلفورد (۱۹۹۸) ویژگیهایی از بروز خلاقیت جلوگیری می کنند، عبارتند از سلطه گری، منفی بافی، مقاومت ترس، عیب جویی، انتقاد از دیگران، سازشکاری، تسلیم در برابر قدرت و کمرویی. (سیف، ۱۳۷۹، ص ۵۹۹) .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه

کنید www.asebankafinet.ir

نقش معلم در پرورش خلاقیت:

پال تورنس (۱۹۸۵) در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که خصوصیات مربی و شیوه‌های آموزش وی می‌تواند به افزایش تفکر خلاق بیانجامد. مربیانی که از شیوه کودک - محور در آموزش خود استفاده می‌کنند، کودکان را نسبت به محرکات محیطی پیرامون حساس می‌نمایند. از تأکید بر الگوهای قالبی اجتناب می‌ورزند و کلاس را چنان سازماندهی می‌نمایند که محیطی تنوع و خلاق ایجاد شود. در نتیجه این روش موجب افزایش و رشد خلاقیت در کودکان می‌شود (سیف، ۱۳۷۹). هر معلم و پدر و مادری که به امر مهم کاردستی در کلاس هنر و در خانه عنایت و توجه داشته باشند ذوق، ابتکار و خلاقیت و شکوفایی استعدادها را برای دانش آموزان در جامعه اشاعه می‌دهد. (کیومرثی ۱۳۸۶) دانش آموز در ضمن انجام کارهای دستی یاد می‌گیرد چگونه خود را اداره کند و چگونه با دیگران ارتباط برقرار کند و چگونه راه حل‌ها را پیدا کند و هنگامی که به ساختن وسیله ای و یا تکمیل آن مشغول می‌شود در واقع حس مسئولیت و اعتماد به نفس او بیدار شده و پرورش می‌یابد. کاردستی نوعی بازی فکری به حساب می‌آید و بوسیله آن می‌اندیشد و باید به او فرصت و اجازه لازم را داد تا قوه خلاقیت خود را از بند آزاد و بکار اندازد و اگر برای بیان اندیشه اش آزاد باشد راه ترقی و پیشرفت طبیعی او باز می‌ماند و به آسانی می‌تواند رشد ذهنی خود را بارور کند. انجام کاردستی توسط دانش آموزان به عقیده اکثر کارشناسان امر آموزش و روانشناسان، تمام حواس‌ها را به توازن و هماهنگی می‌رساند و کودک را تحریک می‌کند تا اعضای مختلف بدن به کار بیفتد تا موجب رشد و شکوفایی استعدادهایش گردد. در انجام هنر کاردستی شناخت دانش آموز از محیط و چیزهای پیرامونش بیشتر می‌شود. (حسینی ۱۳۸۱)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

تکنیک خلاقیت

تکنیک اسکمپر: SCAMPER

این تکنیک کاربرد اصلی آن بر پایه ایده یابی فردی طراحی شده است که می تواند به نحو بسیار اثر بخشی برای گروه ها نیز مفید باشد . هدف اصلی این تکنیک قدرت تصور است تا آن را در جهات و بعد مختلف و ضروری به حرکت درآورد. این تحریک بوسیله یک سری سوالات تیپ و ایده بر انگیز صورت می گیرد که شخص در رابطه با مسئله مورد نظرش از خود سوال می کند و در نهایت با افزایش ایده ها ، کیفیت ایده ها تضمین و ارتقاء می یابد.

واژه SCAMPER از ابتدای حروف واژه های سوال برانگیز گرفته شده که در دستیابی ایده های نو بسیار موثر است . (آقا صمدی ۱۳۸۸)

حرف S بر گرفته از کلمه Substitution به معنی جانشین سازی است

حرف C بر گرفته از کلمه Combine به معنی ترکیب کردن است .

حرف A بر گرفته از کلمه Adapt به معنی رفاه ، سازگاری و تعدیل کردن است.

حرف M بر گرفته از کلمه Maginfy به معنی بزرگ سازی است.

حرف P بر گرفته از کلمه Put to other uses به معنی استفاده در سایر موارد است.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه

کنید www.asebankafinet.ir

حرف E بر گرفته از کلمه Ellimination به معنی حذف کردن است .

حرف R بر گرفته از کلمه Reverse به معنی معکوس سازی است .

تجزیه و تحلیل

پس از آن که از دانش آموزان خواستم نقاشی با موضوع آزاد بکشند؛ به طوری که قبلا مثل آن را نکشیده باشند. آن ها باز هم نقاشی های تکراری کشیدند؛ به عبارتی از پس انجام فعالیت خواسته شده بر نیامدند. از طرفی تصاویر اخذ شده از نقاشی های آن ها در طی مدت سه ماه نیز گواه این مطلب است که دانش آموزان در کشیدن نقاشی از یک تلقی فکری تکراری استفاده می کنند. طبق آنچه در بخش یافته های علمی آورده شد یکی از موانع خلاقیت تکرار است. و در کلاس کشیدن نقاشی های تکراری یک مانع به حساب می آید ..

ارائه راه حل موقت

هدف من از انجام این فعالیت ها بهبود خلاقیت در دانش آموزان است. یکی از فعالیت های هنری برای پرورش خلاقیت ساخت کار دستی با مواد دور ریختنی است. از دانش آموزان می خواهم تا وسایل دور ریختنی مثل انواع بطری (نوشابه، شیر، شربت و ...)، جعبه (کارتنی، پلاستیکی)، میله های خودکار دور ریخته شده و همچنین، چسب، قیچی، کاغذ رنگی با خود به کلاس بیاورند باید برای دانش آموزان تبیین شود که مواد دور ریختنی باید ویژگی های زیر را داشته باشد:

۱. به شکل اولیه قابل استفاده نباشند .

۲. پول برای خرید آن وسیله ندهند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

۳. این مواد ممکن است آلوده باشند در صورت امکان وسایل دور ریخته شده تمیز تری انتخاب شود یا شسته شوند .

به منظور ایجاد انگیزه در دانش آموزان با کمک مدیر و سایر همکاران نمایشگاهی بر پا کرده و در پایان آثار بچه ها در آن به معرض نمایش در می آید. و از آثار برتر تجلیل به عمل می آید. این مورد قبل از اجرای راه حل به دانش آموزان گفته می شود. بعد از آن که دانش آموزان مواد دور ریختنی را با خود به کلاس آوردند از تکنیک اسکمپر استفاده می شود. همان طور که در قسمت یافته های علمی بیان شد تکنیک اسکمپر دارای مراحل ۷ گانه ای است که در عین حال که یک یک این مراحل را به دانش آموزان آموزش می دهیم هم زمان اجرا می کنیم .

اجرای طرح جدید و نظارت بر آن

دانش آموزان مواد دور ریختنی با ویژگی هایی که از قبل برایشان ارائه شده بود را به کلاس آوردند. در طی چند هفته در کلاس های هنر مراحل تکنیک اسکمپر به شکل زیر به اجرا در آمد .

مراح هفتگانه تکنیک اسکمپر حرف S بر گرفته از کلمه Substitution به معنی جانشین سازی است حرف C بر گرفته از کلمه Combine به معنی ترکیب کردن است حرف A بر گرفته از کلمه Adapt به معنی رفاه ، سازگاری و تعدیل کردن است حرف M بر گرفته از کلمه Maginfy به معنی بزرگ سازی است حرف P بر گرفته از کلمه Put to other uses به معنی استفاده در سایر موارد است حرف E بر گرفته از کلمه Ellimination به معنی حذف کردن است حرف R بر گرفته از کلمه Reverse به معنی معکوس سازی

است (رضازاده تلوکلای-۱۳۸۹)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه

کنید www.asebankafinet.ir

جانشین سازی : از دانش آموزان می خواهم مواد و وسایلی را که با خود به کلاس آورده اند برداشته ، در دست خود بگیرند و سوال :چه چیزی را می توانیم جانشین این کنیم؟ و یا (بجای این چه چیز دیگر...؟) را از خود بپرسند. و پاسخ های خود را ارائه دهند . دانش آموزان پاسخ های گوناگونی ارائه می کردند : دانش آموزی که عروسکش را به کلاس آورده بود با مشاهده بطری نوشابه خانواده گفت من می خواهم از این بطری در ساخت بدنه عروسکی مثل عروسک خودم استفاده کنم

ترکیب کردن : از دانش آموزان می خواهم وسایلی که با خود به کلاس آورده اند روی میز گذاشته و از خود پرسش " این وسایل را به چه صورت با هم ترکیب کنم؟ " را بپرسند.و پاسخ هایشان را در کلاس ارائه دهند . برای افزایش درک دانش آموزان از این مرحله می توان پرسش های دیگری مانند زیر مطرح کرد :- کدامیک از وسایل اداری یا آشپزخانه را می توان با هم ادغام کرد؟ - چطور می توان بازی فوتبال را با ورزش ژیمناستیک ادغام کرد؟ - چطور می توان پیتزا را با غذاهای ایرانی ادغام کرد؟ (دانش آموزی در این مرحله با ترکیب ظرف پنیر پاستوریزه و جعبه دستمال کاغذی و تعدادی درب بطری نوشابه تریلی هیجده چرخ ساخت)

تعدیل کردن : بجاست که در هر گونه تلاش به منظور ایده جویی ، تمام مشابهات ممکن جستجو گردد.البته برای این منظور باید از تداعی معانی استفاده کرد. طرح پرسشهای زیر برای هدایت ذهن و نیز اینکه قدرت تصور به سمت تداعی معانی برود، بسیار مفید است .همچنین این پرسشها کمک شایانی است برای اقتباس از موارد مشابه یا انطباق موضوع با موارد دیگر. (آقا صمدی،۱۳۸۸) - این را شبیه چه چیزی می توانیم بسازیم؟ - آیا چیز مشابهی وجود دارد که بتوان از آن استفاده کرد؟ - این به چه چیز شبیه است؟ تمرین سئوالات اقتباسی :- فرض کنید تولید کننده تشک هستید،برای تولید تشک از چه چیزهایی می توانید الهام بگیرید؟ - تصور کنید

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

تولید کننده ی خودکار هستید و می خواهید در کارتان از پنیر الهام بگیرید؟ - تلویزیون را شبیه چه چیزهایی می توان ساخت؟

تغییر - بزرگ سازی: یک تغییر جزئی می تواند به مقیاس زیادی در چیزی یا ایده و فکری تاثیر بگذارد. با طرح سئوالات این تیپ، قدرت تصور را به سمت ایده های جدید هدایت می نمایم. دانش آموزان ضمن انتخاب یکی از وسایلی که به کلاس آورده اند سوال های زیر یا مشابه آن ها را درباره آن وسیله از خود می پرسند و پاسخ های خود را به کلاس ارائه می دهند. (آقا صمدی.۱۳۸۸) - چه تغییری می توانیم در این موضوع بدهیم؟ - چطور است شکلش، رنگش، سرعتش و ... را تغییر دهیم؟ - آیا باید بزرگتر، قوی تر، با ارزش تر و ... گردد؟ - چرا آنرا چند برابر نکنیم؟ - اگر آن را انحنای دهیم، چه اتفاقی می افتد؟ (آقا صمدی.۱۳۸۸) (دانش آموزان در این مرحله با استفاده از گواش و مداد رنگی جعبه ها و کارتن ها را به اشکال مختلف در آوردند)

کاربرد های دیگر: یکی از شیوه های اساسی و مهم در خلاقیت و ایده سازی جستجوی کاربردهای دیگر و جدید برای محصولات و خدمات موجود است (آقا صمدی.۱۳۸۸) از دانش آموزان خواسته می شود ضمن مشاهده دقیق وسایلی که با خود به کلاس آورده اند سوال های زیر را از خود بپرسند و به آن ها پاسخ گویند - چگونه می توان این وسیله را تغییر دهم تا برای کاربرد جدید مناسب گردد؟ - با وسایل دور ریخته شده چه می توان کرد؟ - در چه محصولات دیگری می توان از مواد استفاده کرد؟ - کاربردهای دیگر این مواد چیست؟ (بعضی از دانش آموزان با کمی فکر کردن درباره وسایلی مثل جعبه ها و بطری های دور ریخته شده از آن جامداتی درست کردند)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

حذف کردن: گاهی می توان بر توانایی خلاقیت خود با تدبیر کردن راههای کوچک سازی بیفزاییم . برای این منظور باید جستجوی خود را به ((مقادیر کمتری از این)) معطوف کنیم. در مسیر کوچک سازی می توان از سؤالهای تقسیمی ، تفریقی وحذفی برای هدایت ذهن به سمت ایده سازی کمک گرفت.(آقا صمدی.۱۳۸۸)

دانش آموزان با دقت به مواد پیش روی خود نگاه می کنند و پرسش های زیر را درباره آن وسیله از خود می پرسند - .چطور است این را از آن مجزا کنیم؟ -چه چیز را می توان حذف کرد؟ -چگونه می توان آنرا متراکم ، فشرده و جمع وجورتر کنیم؟ -چه می شود اگر کوچکتر شود؟ -چه می شود اگر کوتاه تر یا سبک ونازکتر شود؟

تغییر ترتیب: از خود سؤال کردن ممکن است به ما کمک کند تا تصورات ما به زمینه های مرتبط بیشتر از سابق سیر کند. با طرح سؤالات این تیپ (تغییر ترتیب یا تسلسل) ایده های بی شماری می توان بدست آورد. خوشبختانه انگیزه برای تغییر ترتیب، یک خصوصیت ذاتی است.(آقا صمدی ۱۳۸۸) زمانی که دانش آموزان وسایل همراه خود را با هم ترکیب می کردند به آن های گفتم بعد از اینکه مواد را با هم ترکیب کردید حال ا جزائی را که کنار هم چیده اید، جابجا کنید و این کار به صورت مسابقه بود به این صورت که هر کس با جابجایی های بیشتر اشکال تازه تری بوجود آورد برنده می شود .شواهد ۲ جمع آوری اطلاعات عکس هایی از کارهای دستی دانش آموزان در طی چند هفته اجرای طرح گرفته شد که تنوع کارهای هر دانش آموز بیانگرتنوع ایده های بکار گرفته شده توسط دانش آموزان بود.

اعتبار سنجی (گردآوری شواهد ۲)

بعد از اجرای طرح و برگزاری نمایشگاه همکاران و مدیر و اولیا مدرسه به مشاهده کارهای هنری دانش آموزان دعوت شدند. که پس از مشاهده همگی از فعالیت های به عمل آمده ابراز خشنودی و رضایت کردند .همچنین

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

خود دانش آموزان هم در حین انجام طرح و هم پس از آن (زمان برگزاری نمایشگاه) بسیار خوشحال بودند چهره های شاد آن ها گواه این مطلب است .

پیشنهادات

به همکاران محترم در جهت بهبود خلاقیت دانش آموزان به کمک فعالیت های هنری پیشنهاداتی به شرح ذیل ارائه می شود .

۱. به تکنیک های افزایش خلاقیت مسلط شده و تا جایی که ممکن در قالب دروس مختلف آن ها را اجرا کنید .
۲. کلاس درس مخصوصا هنر به صورت کارگاهی برگزار شود و فضا را برای فعالیت آزاد دانش آموزان (در راستای اهداف سطوح بالا) مهیا کنید .
۳. در فرایند اجرا صبور باشید این امکان وجود دارد که در اوایل کار نتیجه مورد نظر حاصل نشود ولی در درازمدت به هدف مورد نظر دست پیدا خواهید کرد .
۴. از آنجا که افزایش خلاقیت منحصر به فعالیت های کلاسی نیست والدین دانش آموزان توجیه شوند تا آن ها نیز در منزل به فرزندانشان در بهبود خلاقیت کمک کنند .
۵. با طرح موقعیت های چالش بر انگیز در کلاس دانش آموزان را به تفکر وادار کرده و حس کنجکاوی آنان را بر انگیزید .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

منابع و ماخذ

- بهرامی ، هادی، روان شناسی کودک ، انتشارات ابوریحان بیرونی، ۱۳۸۵
- دهخدا ، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷
- رضازاده تلوکلایی، قربانعلی، آشنایی با تکنیک های پرورش خلاقیت، هنرسرای اندیشه، ۱۳۸۹
- حسینی ، افضل السادات ، اهمیت خلاقیت و شیوه های پرورش آن ، مشهد ، آستان قدس رضوی. (۱۳۸۱)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

-حسینی، افضل السادات ، چگونگی پرورش خلاقیت در دانش آموزان ، رشد معلم شماره ی ۴ سال ۱۶ (۱۳۶۷)

-کیومرثی، غلامعلی،۱- .آشنایی با نقش هنر در پیشبرد فعالیت های پرورشی مدارس و دست یابی به اهداف تربیتی

-سیف ، علی اکبر ، روان شناسی پرورشی ، چاپ شانزدهم ، انتشارات آگاه ، تهران ۱۳۷۹ .

-تورنس ، نی یان ، ترجمه ی دکتر حسن قاسم زاده ، استعدادها و مهارت های خلاقیت ۱۳۷۷

-معین ،محمد، قرهنگ معین، انتشارات و چاپ دانشگاه تهران،۱۳۸۲

-صمدآقایی، جلیل،تکنی کهای خلاقیت فردی و گروهی، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی ، ۱۳۸۸ ،